

Esbós biogràfic de Josep Barberí Sansaloni, biògraf de sor Clara Andreu

---

Santiago Cortès i Forteza

Arxiver i investigador. ximbelli@hotmail.com

---

doi: 10.3306/JELINCA.22.205

Paraules clau: la Seu, beneficiat, postulador, biògraf, Biblioteca Balear, Universitat de Mallorca.

Resum. *Josep Barberí Sansaloni (Ciutat de Mallorca, 1766 – Establiments, 1826), doctor per la Universitat de Mallorca, fou beneficiat de la Seu de Mallorca, on exercí els càrrecs de tinent arxiver i secretari del Capítol Catedralici. Fou un orador de gran fama, predicà molts sermons a la Seu i a esglésies i convents sobretot de ciutat. Fou amic i col·laborador de Jovellanos i de fra Lluís de Vilafranca, com també de Villanueva. La seva obra és copiosa, gran part d'ella inèdita. Per encàrrec de les jerònimes de Sant Bartomeu d'Inca va formar l'equip promotor per a la beatificació i canonització de sor Clara Andreu, i n'escrigué la biografia. Fou proposat com a cronista oficial del Regne. Degut a una demència es recloué a Establiments.*

Keywords: La Seu, beneficiari, postulador, biographer, Biblioteca Balear, Universitat de Mallorca.

Abstract. *Josep Barberi Sansaloni (Ciutat de Mallorca el 1766-Establiments 1826). Doctor by the University of Mallorca, he was a beneficiary of the Cathedral of Mallorca where he held the positions of lieutenant archivist and secretary of the Cathedral Chapter. He was a speaker of great fame. Friend and collaborator of Jovellanos and Fra. Lluís de Vilafranca, as well as from Villanueva. His work is very copious. On behalf of the community of Jerome nuns of Sant Bartomeu d'Inca, he was in charge of forming the promotion team for the cause of beatification and canonization of Sister Clara Andreu and wrote the biography that was published. He was proposed as the Official Chronicler of the Kingdom. Due to dementia he confined.*

1. INTRODUCCIÓ

Josep Barberí Sansaloni, Ciutat de Mallorca, 1766-1826, eloqüent orador i dotat d'una intel·ligència singular, és figura destacada del segle XVIII i principis del XIX que té un interès especial per a la nostra ciutat, ja que ell escrigué la biografia de sor Clara Andreu, monja que dugué una vida evangèlica i morí amb fama de santetat al monestir de Sant Bartomeu de la nostra ciutat d'Inca.

Just aquest motiu creim que és més que suficient per donar-lo a conèixer a la gent, sobretot a les noves generacions, ja que és de justícia conèixer i reconèixer aquells que han treballat en benefici de la nostra Inca, les seves persones i les seves coses.

Tal vegada hom trobarà que resulta, aquesta biografia, massa breu, sens dubte Barberí es mereix una biografia molt més extensa, però creim que aquesta serà una primera pedra que dugui a la realització d'una biografia més completa.

2. FAMÍLIA I NAIXEMENT

El pare del Dr. Barberí provenia d'una família genovesa. Els padrins paterns eren Francesco Barberí, negociant, i Angela Tacisti, el seu pare era Juan Bautista Barberi Tacisti, nascuts tots ells a Polsevera, Gènova, establits a Ciutat de Mallorca. Els seus padrins materns foren Bartolomé Sansaloni i Maria Ballester; la mare, Rosa Sansaloni Ballester.

El nostre biografiat nasqué a Ciutat de Mallorca el dia 11 de setembre de 1766, a les quatre del capvespre, fou batiat a la parròquia de Santa Eulàlia el dia següent pel rector de la dita parròquia Mn. Sebastià Caymari. Foren els seus padrins de fonts el Dr. José Piñeiro, prevere, natural de San Martín de Berducido, bisbat de Tui a Galícia, i la seva germana major Teresa Barberí Sansaloni.

Rebé el sagrament de la confirmació –encara no havia complit el mig any d'edat (com era costum aquell temps)– dia 25 de gener de 1767, l'hi administrà el bisbe d'aleshores Excm. i Rvdm. Sr. Francisco Garrido de la Vega.¹

La família, que vivia al carrer del Formatge o de la Ferreria dels Llums, cap de cantó amb el carrer dels Fideus, a la parròquia de Santa Eulàlia, tengué sis fills: Teresa Juan, Maria, Bartolomé, José i Rosa, dels quals sols tenim notícies de Teresa, Juan i Josep. Teresa fou la padrina de fonts del Dr. Josep i es casà, l'any 1776, amb l'impressor Melchor Guasp Rosselló, matrimoni que fou tan ben acceptat pel pare d'ell que li feu donació de la meitat dels seus béns. Melchor morí el 25 d'octubre de 1809 i Teresa, el 15 d'abril de 1810.

De Joan sabem que el 1780 era diaca. El 26 de març de 1783 prengué possessió del càrrec de domer de la catedral de Mallorca, que havia quedat vacant per la mort del domer Massanet. El 1803 fou nomenat rector de Calvià i el 1808 fou elegit canonge magistral amb paritat de vots, la qual cosa ocasionà que es veiés involucrat en un plet. Atès que quedaren vacants les canongies lectoral i magistral per defunció del Sr. Nicolau de Villalonga i la segona, del Sr. Antoni Roig, s'hi presentaren tretze opositors, tots ells doctors en

¹ Arxiu Diocesà de Mallorca I/45-B/30.

Sagrada Teologia per la Universitat de Mallorca, majors de vint-i-quatre anys, requisits imprescindibles per poder oposar. Els noms dels opositors eren: Il·lm. Sr. Nicolau Sala, vicari general i oficial del bisbe de Mallorca; Sr. Bernat Nadal Crespi; Mn. Rafel Barceló, rector de la parròquia d'Algaida; Mn. Joan Payeras, rector de Santa Creu; Mn. Joan Barberí, rector de Calvià; Mn. Antoni Llaneras, rector de Sant Nicolau; Sr. Miquel Serra; Mn. Bartomeu Montes, rector de Sant Joan; Mn. Joaquim Verd, rector de Marratxí; Sr. Simó Bordoy; Sr. Josep Vilella; Sr. Antoni Nadal; Sr. Josep Far i Sr. Joan Seguí.

La disputa vengué perquè Mn. Rafel Barceló fou elegit canonge lectoral i, a l'hora de votar pel magistral, n'hi va haver que cregueren que aquest no podia fer-ho, tota vegada que havia estat opositor. Com que no arribaren a un acord per tenir la cosa confusa, Mn. Barceló resolgué abstenir-se'n, es realitzà la votació i donà el següent resultat: 4 vots per a Nicolau Sala, 6 per a Joan Payeras i 10 per a Joan Barberí. Atès que no s'havia aconseguit el nombre suficient de vots, no hi hagué elecció canònica i es resolgué fer una segona votació entre els dos que havien tengut més vots, Payeras i Barberí. El canonge Miquel Serra protestà per por que no sortís elegit Payeras, ja que considerava que no tenia qualitats ni circumstàncies suficients; a la protesta se sumaren els canonges Onofre Barceló, Joan Dameto, José Montes, Miquel Serra, Jordi Puigdorfla, Joaquim Cotoner, Pere Josep Molinas, Joan Ferrà, Manuel Verd i Sebastià Socias, que, juntament amb Miquel Serra, signaren i presentaren per escrit la protesta. El Sr. Antoni Evinent preguntà al vicari capitular si volia fer cridar Mn. Payeras per donar-li possessió de la prebenda i, per la seva part, el canonge Miquel Serra també digué que podia cridar pel mateix a Mn. Joan Barberí. El vicari episcopal adoptà la resolució de no cridar ni l'un ni l'altre per atènyer la protesta que s'havia de fer.² El plet acabà amb la mort de Mn. Joan Barberí, ocorreguda dia 3 de novembre de 1811. Tot i això Mn. Joan arribà a predicar quinze anys continus la doctrina cristiana i l'any 1802, la quaresma.

Els pares del Dr. Barberí moriren: Joan Baptista Barberí, el dia 24 de gener de 1787, havent fet testament en poder del notari Guillem Vallès i Cladera el 17 d'agost de 1780; havia elegit sepultura en el convent de Menors. La mare Rosa Sansaloni Ballester morí el 1795 sense haver fet testament.

Pel que es veu per la documentació, aquesta era una família molt ben relacionada: el padrí de fonts de Josep no fou un familiar, sinó un prevere molt acostat al bisbe de Mallorca. Els marmessors testamentaris del pare foren: Excm. i Rdvm. Sr. Pedro Rubió Benedicto, bisbe de Mallorca; M. Il·ltre. Sr. Antoni Puig, canonge; el noble Sr. Fra. Llorenç Despuig, gran prior de Catalunya; Il·lm. Sr. Manuel Cayetano Muñoz, prevere i vicari general; el Dr. Francisco Valldemoro, prevere i secretari del Sr. Bisbe; la Sra. Rosa Sansaloni, la seva esposa; el seu fill Joan, diaca; els altres fills Teresa, Maria, Bartomeu, Josep i Rosa; i el seu gendre Melchor Guasp.

² Arxiu Capitular de la Seu de Mallorca. Actes capitulars de 1808 a 1810.

3. FORMACIÓ

De la seva infantesa, no en tenim notícies, però és de suposar que, amb les bones relacions eclesiàstiques que tenia la família i donat que el germà Joan, uns anys major que ell, es preparà per al sacerdoci, ben segur que Josep tengué una bona preparació. També s'ha de tenir en compte que els estudis eclesiàstics els realitzà a la Universitat Literària de Mallorca, on es doctorà en Teologia el dia 3 d'octubre de de 1789. Aquesta fou l'acta del seu doctorat:

"En la Ciudad de Palma Capital del Reyno de Mallorca a dos días del mes de Octt.bre y año de mil setecientos ochenta y nueve con vocado y juntado el Colegio de Theologia en el oratorio interior de la R. Universidad literaria que sirve de general para las funciones de los actos y exercicios literarios del orden del Muy Illtre. Sr. D. Pedro Sard Pro Canónigo de la Sta. Iglá.; Dr. En Artes y Sagrada Theología, Rector y Procancelario de dicha Universidad por medio de Cristobal Sancho, Vedel de la misma a fin y efecto de conferir el grado de Dr. Y maestro en Sagrada Theología que pide D. Josef Barbéri, Diácono quien en concurrència de los mismos Dres. Que asistieron ayer al sortearlos puntós ha leído su hora de leccion a los que le señalaron los Sres puntuantes, a saber: del Libro Magister Sentenciarum el 3er distintiu 17 libro 2º que empiza Hic de origine animae y a la Sagrada Biblia el 3er punto caput. 2º epístola 2ª Bti Pertris Apostoli. Y habiendo defendido el acto de conclusiones respondienddo con asistencia de su padrino el Muy Rdo. Dr. D. Pedro Torrendell Cattº a los cuatro argumentos que le han hecho los MuyRdos. Dres. El P. Fr. Franco. Caymari Observante y el P. Mº Fr. Pio Puigserver Dominico Cattº el P. M.º Fr. Guillermo Reynés Dominico y el P.Fr. Buenaventura Sastre Observantes Colegiados. Acabados dichos argumentos el muy Illtre. Sr. Rector y Procancelario ha mandado salir de dicho oratorio al mencionado Barbéri y su padrino y dixo a los Dres. Que habian asistido a dhas. Licion y Argumentos para votar que jurasen a Dios, y a sus Sagrados Evangelios que tenian presentes, que no darian su voto por soborno sinó según Dios y sus conciencias y si hallavan al antedho Barbéri, digno del grado de Dor. Y Maestro en Sagrada Theología le Aprovasen y quando no le reprobasen y prestado el juramto de estilo, han dado sus votos secretos, con Avas blancas y negres y recogidos éstos se ha visto quedar aprobado nemine discrepante con las calidades Tamquam benemeritum valde condignum. E inmediatamente el Muy Illstre. Sr. Rector y Procancelario ha mandado llamar al expresado D. Josef Barbéri Diacono y su Padrino, y les ha participado la resolución de dho. Colegio diciéndoles se le conferia el Grado y agregacion cuando se le senyalaría dia. De todo lo cual he continuado dicho acto siendo presentes por testigos Juan Rayo y Cristobal Sancho Vedel de dicha Universidad de que doy fee. Juan Armengol, Nott. Y Srio."³

3 "Libro de grados de Theologia de 1787 a 1791 de la Real Universidad Literaria de Mallorca".

Fou investit doctor el dia següent, vestit amb les insígnies doctorals i prestat el jurament d'estil.

4. ORDENACIÓ I CÀRRECS

El 23 de maig de 1787, de mans del bisbe Pedro Rubio, rebé la primera clerical tonsura. El 24 de setembre de 1787 rebé els quatre ordes menors: lector, hostier, acòlit i exorcista. El 20 de setembre de 1788 rebé l'ordenació de subdiaca. El 13 de setembre de 1789 fou ordenat diaca, i el 18 de setembre de 1790 fou ordenat prevere.

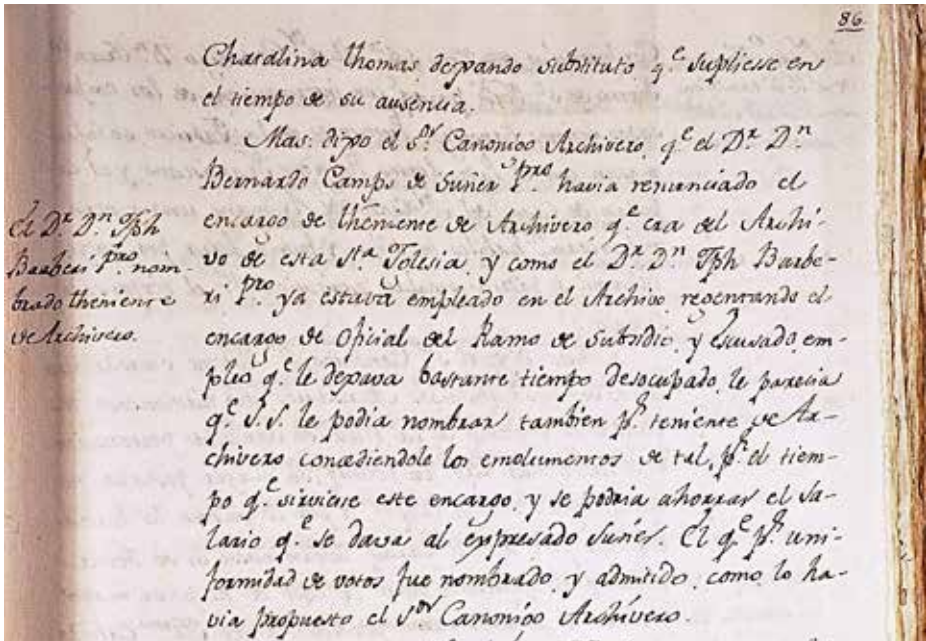

Figura 1. Acte de nomenament com a "Teniente de Arxivero" de la catedral.

En aquells anys a la catedral de Mallorca hi havia un gran nombre de beneficiats, a l'agost de 1791 n'hi havia 189, d'ells 104 tenien el grau de doctor.⁴

El càrrec del Dr. Barberí fou el d'oficial del ram de *Subsidio y Excusado*. L'ocupació d'aquest càrrec li deixava molt temps lliure, per la qual cosa des del Capítol li encarregaren esser l'auxiliar de l'Arxiu Capitular. Dia 3 d'agost de 1796, a propostes del canonge arxiver, fou nomenat tinent arxiver, plaça vacant per la renúncia del qui tenia aquest càrrec, el Dr. Bernat Camps de Suñer. Aquest càrrec l'exercí fins dia 14 de maig de 1817, en què el Capítol l'elegí secretari seu per haver mort el qui fins aleshores havia actuat com a secretari, el Dr. Jordi Coll, prev. Aquest càrrec no li venia de nou, ja que el 29 de gener de 1813 ho havia estat en qualitat de segon. A l'acta de la sessió extraordinària del

⁴ Arxiu Capitular de Mallorca. Actes capitulars de l'any 1790 a 1792. L'any 1851 el Concordat reduí a dotze els beneficiats de la Seu mallorquina.

Capítol on es procedí a l'elecció del Dr. Josep Barberí com a secretari, de dia 14 de maig de 1817, signa el canonge M. Il·ltre. Sr. Ignasi Terrers, i la següent ja la signa Josep Barberí com a nou secretari.⁵ Amb motiu de la mort del bisbe Nadal, dia 12 de desembre de 1818, es convocà una sessió extraordinària per confirmar llicències, nomenaments de càrrecs, i es prengueren els acords que corresponen prendre a la mort del bisbe titular. A la dita sessió es nomenà el secretari capitular el Dr. Josep Barberí, secretari, també, de la Cambra i Cúria Eclesiàstica.

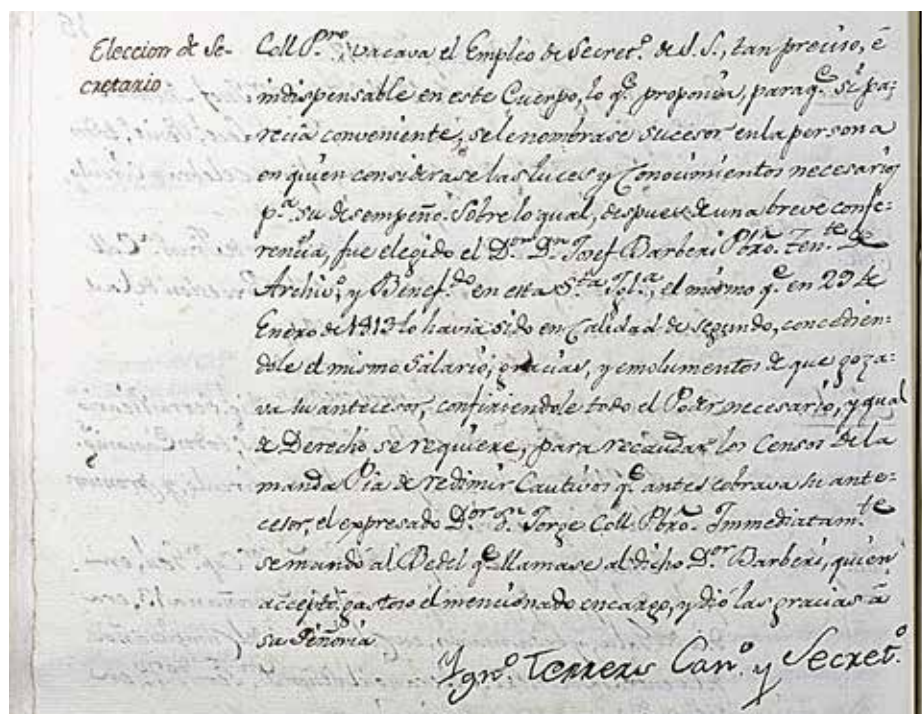

Figura 2. Acte de nomenament com a secretari del capítol catedralici.

Un altre càrrec que tengué Barberí fou el de postulator de la causa de beatificació i canonització del venerable mallorquí –que està enterrat a l'església de la Missió de Ciutat de Mallorca– Pere Borguny. Aquest càrrec fou confirmat per l'Ajuntament de Ciutat.

Dia 4 de febrer de l'any 1805, amb llicències prèvies del bisbe de Mallorca Bernat Nadal, la priora i la comunitat de monges jerònimes del monestir de Sant Bartomeu d'Inca, escrigueren un document signat per la priora, sor Francina Aina Palou, i per l'arxivera de dit monestir, sor Gertrudis Rosselló, en què s'encarregava al Dr. Josep Barberí que en nom de la comunitat nomenàs advocats i altres persones necessàries per formar el procés de la causa pia de la venerable sor Clara Andreu, religiosa que fou de cor del dit monestir.

⁵ Arxiu Capitular de Mallorca. Actes capitulars de l'any 1816 a 1818.

L'any 1815 li oferiren el càrrec de cronista oficial del Regne, però no l'acceptà per problemes de salut.

El darrer càrrec que rebé fou el de revisor de llibres prohibits, per al qual fou nomenat dia 15 d'abril de 1920; degut a una inoportuna demència, hi hagué de renunciar l'any següent.

5. ALGUNS FETS RELLEVANTS DINS LA SEVA VIDA

L'any 1809, de dia 6 de juliol a dia 6 de juliol, realitzà un viatge a València, on visità la Biblioteca Arquebisbal. Dia 2 de juliol embarcà per passar per Dènia i Eivissa, i arribà a Mallorca dia 6 de juliol a les 12 del migdia.⁶

Dia 16 de maig de 1811 traslladà els llibres de la Biblioteca de la Universitat al convent de Sant Francesc.

L'any 1814, amb motiu del triomf i l'entrada de Ferran VII, i l'abolició de la Constitució, hi hagué aldarulls, cosa que feu que Josep Barberí se sentís molest, i per això es reclugué dins casa seva, i dia 30 de març escrivia: *Yo he estado muy retirado, porque, aunque reconozco la mano de Dios, no puedo sufrir que fomenten este desorden los que debían contentarse con gozar modestamente del Triunfo-Entrada de Fernando VII y abolición de la constitución.*

L'any 1807, dia 11 de juny, amb el seu nebot, fill de la germana Teresa, formalitzà una escriptura de societat per relançar la Impremta Guasp, que:

per estar del tot derruïda y enterament abandonada la imprenta de casa del dit Guasp, per falta de lletra, y demás utensilis, de modo que no queda mes que las ruinas de una prensa y alguns calaxos vells, el dit Dr. Josef Barberi Pre. À costes propias ha fet aportar de la Rl. Fundació de Madrid un caràcter de lletra anomenada Lectura gorda completa de pes de deset arroves y una lliura, y altre fundació de la mateixa anomenada Lectura chica de pes dese arroves y setse lliures, com igualment distins adornos, tot lo qual ha de servir per posar corrent dita Imprenta.

Fou amic i col·laborador de fra Lluís de Vilafranca i de Jovellanos, amb qui tengué una forta amistat i una molt abundosa relació epistolar. Tengué una forta relació amb Villanueva.

6. DARRERS ANYS DE VIDA I MORT

L'any 1821 des del setembre fins al gener 1823 una terrible pesta es propagà per tot Mallorca. El Dr. Barberí, que era molt sensible, veient els desastres d'aquella maleïda pesta, començà a trabucar el cap, de tal manera que pertot veia la influència del dimoni en aquells estralls.

⁶ Noticiario, del qual és autor el Dr. Barberí.

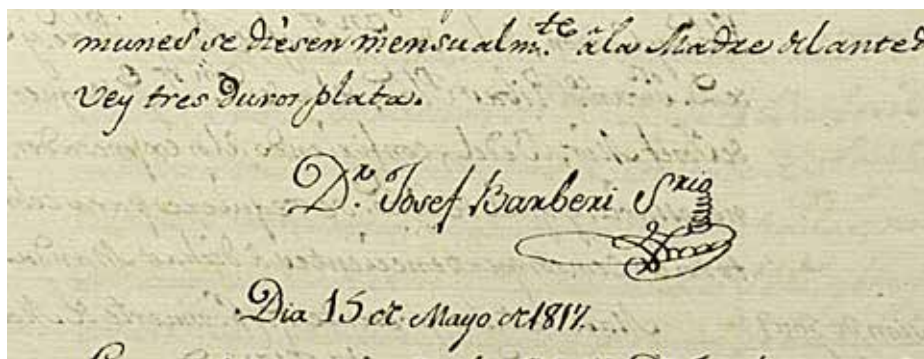

Figura 3. Signatura de Joisep Barberi.

El Capítol Catedralici, dia 15 de gener, donada la notòria indisposició del Dr. Barberí, l'alliberà del càrrec de secretari del Sr. Bisbe i es nomenà com a successor el canonge doctoral M. Il·ltre. Sr. José Vilella, i es designà a Barberí la quantitat de 12 lliures i 10 sous mensuals.

Donat que l'estat de Barberí no millorava, més aviat anava a menys, a la Cúria Eclesiàstica, dia 28 de febrer de 1823, s'obrí un expedient per conèixer la seva situació real i nomenar-li un curador dels seus béns; fou el responsable el Sr. Agustí Oleo. Dia 11 de març d'aquell any el vicari general, el Dr. Joan Muntaner i Garcia, nomenà curador de tots els béns del Dr. Josep Barberí Sansaloni el seu nebot Sr. Felip Guasp i Barberí.

Amb l'esperança que pogués millorar una mica, dia 4 de juliol se'l traslladà de casa seva, que era en el carrer de la Ferreria dels Llums, cap de cantó amb el carrer dels Fideus, a la parròquia de Santa Eulàlia, al predi Ca n'Amorós d'Establiments, confiant que una temporada al camp li seria beneficiosa per a la seva salut. Malauradament la milloria esperada i desitjada no arribà, per això el Capítol es veié en la necessitat de nomenar un nou secretari, nomenament que, dia 18 de març de 1824, recaigué en la persona del beneficiat, el Dr. Bernat Galmés, pvre.

Tot i el seu mal estat, entre la gent que vivia a Establiments tenia bona fama; deien, fins i tot, que feia uns sermons molt garrits.

Sense haver recuperat la raó, morí a Ca n'Amorós d'Establiments dia 13 de setembre de 1826, a l'edat de 60 anys i dos dies d'edat.⁷ Fou sepultat en el Cementiri d'Establiments al costat de l'església.

Havia fet testament dia 13 d'octubre de 1821 en poder del notari Sr. Joan Sancho. Deixà la meitat dels seus llibres als frares caputxins i l'altra meitat, a la Biblioteca Diocesana, tot donant facultats als respectius bibliotecaris per donar-ne alguns als seus nebots.

⁷ Arxiu Diocesà de Mallorca, "Defunción de adultos de la Iglesia de Establecimientos desde 1852 = enero de 1852 a 26 de diciembre de 1860 I/24-D/5".

7. OBRES

- *Oficina de Remedios del Alma* 1792.
- *Resumen histórico de la vida del Ilmo. Sr. D. Fra Julian Talladas, obispo de L'Odicea y auxiliar de Gerona.*
- *Lista de los libros más interesantes que se encuentran en la Pública Biblioteca de Mallorca que fué de los exjesuitas*, 1797
- Corregí, augmentà i il·lustrà amb notes i observacions *la Historia de la villa de Campos* del Dr. Talladas.
- *Apuntamientos historiales para la historia de Mallorca*. Aquesta obra quedà incompleta. Devia tenir el següent índex:

- 1) *Primeros pobladores de esta isla*
- 2) *Naciones que la dominaron antes de los romanos*
- 3) *Gobierno de los romanos en esta isla*
- 4) *Gobierno de los godos y otras naciones bàrbares*
- 5) *Gobierno y dominio de los moros*
- 6) *Sucesos desde la última y general conquista (Notícias Civiles. Notícias Ecclesiástica.*

Aquesta obra es perdé. Segurament Jovellanos la conegué, ja que l'animava en les seves cartes a escriure completa la història de Mallorca

- *Relaciones sobre la Real Biblioteca de la Universidad y condiciones de los Bibliotecarios*. En aquesta obra rebut la creença que per esser bibliotecari basta saber llegir.
- *Adarga mallorquina*, 1806. Ha estat publicada digitalment per la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.
- *Vida de la V. M. sor Clara Andreu, religiosa gerònima en el monasterio de San Bartolomé de la villa de Inca*, publicada l'any 1807 a la Impremta de Melchor Guasp (el seu cunyat). La publicació d'aquesta obra passà per moltes vicissituds, ja que l'any 1801 ja estava acabada. Les monges reberen amb molta alegria que la tasca encomanada fora a punt de ser publicada i, desitjoses que prest estiguera en mans dels devots de sor Clara, es pensà dedicar-la a algun personatge que la protegís i alhora donàs més categoria a la publicació. Es considerà que fos la Sra. Magdalena Gual y del Barco, esposa del Sr. Miquel Vallès i Orlandis, Cavaller de l'Hàbit d'Alcàntara. Aquesta idea, després de consultat el Dr. Barberí, no anà endavant.

Per a la seva publicació era necessari el permís del Real Consejo, per la qual cosa Barberí escrigué a Cristòfol Cladera, home molt influent a la Cort, deixeble seu i nebot d'un amic, també beneficiat de la Seu. Cladera contestà dia 13 de març de 1805, des de Madrid:

*Venga a Madrid el Manuscrito y yo sacaré la licencia del Consejo R.
También cuidaré de la corrección cuando se imprima, cada pliego*

podrà costar para 500 ejemplares de la letra del Diccionario un doblon con corta diferencia , y además lo que valga el papel que podrá ser de unos 35 r. cada resma. Está bién que se dedique la obra al sr. Despuig. Es inútil escribir al Prior (Jerónimo) del Escorial. Cladera.

Aquesta va ser la primera obra impresa a la Impremta de Melchor Guasp, el seu cunyat; Barberí opinà que n'eren suficients 500 exemplars, *que hartos seran para contentar a las monjas de Inca, a los devotos del país y algunos que se pueda esperar de la religión Geronimiana*. Opina que, com a empresa tipogràfica, la vida de sor Clara Andreu, encara que perfectament escrita, no era bon estrena per a una impremta porque seguramente tendrá poco despacho.

D'aquesta vida es conserva un manuscrit que a la portada; en el lloc del peu d'impremta, posa: *Valencia – En la imprenta de D. Juan Malleu, con las licéncias necesarias año 1802*. Sembla ser l'original que haguera anat a la impremta de València, res estrany, ja que els primers goigs i algunes estampes havien estat impreses a la capital del Túria.

En un sobre segellat, el seu renebot, Felip Guasp Pou, trobà una carta dirigida al cardenal Despuig, en què la priora del convent de Jerònimes d'Inca demanava al cardenal que s'activàs la beatificació de sor Clara Andreu, du la data de 12 d'agost de 1806; aquesta carta no arribà al seu destinatari.

Tot i els dubtes que hi podria haver sobre la seva autoria, no creim que en aquest apartat haguem d'ometre l'*Apéndice histórico de la Villa de Inca* publicat juntament amb l'obra anterior. Fra Lluís de Vilafranca escrigué unes miscel·lànies de la història d'alguns pobles de Mallorca i amb ell col·laborà Barberí; podria ser que treballàs en aquest apèndix.

D'aquesta obra Jovellanos digué que no li semblava bé que s'editàs juntament amb la vida de sor Clara, ja que es mereixia una edició a part. Ho diu d'aquesta manera: *ojalá que vuestra merced le apease de las ancas de Sor Clara puesto que nunca nos pareció bién que saliese en tal muntura*.

- *Sucinta relación del distinguido merito del Emmo. y Excmo. Sr. D. Antonio Despuig y Dameto, Cardenal de la Santa Iglesia Romana*. Palma. Impremta de Guasp, 1813. 30 pàgines.

Aquesta obra es publicà anònima. L'escrigué per esser publicada en el *Semanario Cristiano de Mallorca*, però degut a la seva extensió s'edità en un opuscle.

- *Vida y martírio del siervo de Dios Pedro Borguny, natural de la Ciudad de Palma, capital de la isla de Mallorca, martirizado en Argel dia 30 de*

Figura 4. Una plana de l'Adarga mallorquina de Josep Barberí.

Agosto de 1654. Palma, Impremta de Felipe Guasp, 1820, 100 pàg. Amb una làmina.

Aquesta obra fou posterior a la que edità a Roma el P. Fernando Nualart, de la Congregació de la Missió, l'any 1780. Barberí diu que hi afegeix moltes coses a les quals, com que vivia lluny de Mallorca i dels seus arxius, Nualart no hi havia pogut tenir accés.

- *Biblioteca Balear* (obra incompleta).
- *Carta històrica-artística sobre el edifici de la catedral*. Aquesta obra fou publicada per Jovellanos com si ell en fos l'autor, cosa que aleshores era molt usual: Jaime Villanueva publicà treballs del P. Lluís de Vilafranca, com també ho feu Joaquim Maria Bover i el mateix Jovellanos. I aquí podríem posar també l'interrogant si Barberí feu al mateix amb l'*Apèndice de la historia de la vila de Inca*. No resultarà fàcil esbrinar-ho.
- *Noticario*. Relació de notícies a partir de 1766 (any del seu naixement, que és la primera notícia) fins a 1821.

8. CONCLUSIONS

Ens trobam davant un vertader humanista, teòleg, enciclopedista, erudit, escriptor, orador... i quantes coses es puguin dir d'un home intel·ligent que sabé unir la fe amb la cultura. Desgraciadament, com passa sovint, la cultura passa desapercebuda i té poca acollida entre la gran majoria. El llibre de la vida de sor Clara Andreu és un bon llibre i, tot i que sols se'n feren 500, després de més de 200 anys encara n'hi ha a la venda.

Barberí morí jove, per la mentalitat d'ara, i havent caigut en una irreversible demència, en una situació normal, encara haguera pogut incrementar la seva obra, tal com li recomanava el seu amic Jovellanos.

Hem de lamentar, també, que deixàs obres incompletes i que algunes d'elles s'han perdut.

Tot i això és un orgull per a la nostra ciutat, i ho hem d'agrair, que es dedicàs a estudiar, escriure i editar la vida de la nostra venerable sor Clara Andreu.

9. FONTS

Arxiu Capitular de Mallorca.

Arxiu Diocesà de Mallorca.

Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana.

Bover, J. M. 1868. *Biblioteca de Escritores Baleares*. Impremta de P. J. Gelabert. Palma.

Longàs La Casa, M. A. 2015. *Historia de la Biblioteca de la Universidad de Mallorca*. Universidad Carlos III (The Figuerola Institute). Madrid.